T001 A HÀM I 09-Kinh Du Hành

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

123 KINH DU HÀNH – TRƯỜNG A HÀM I

Phaät dieät ñoä roài, khi aáy Phaïm thieân vöông ôû giöõa hö khoâng ngaâm baøi keä raèng:

Heát thaûy loaøi sinh linh1,
Ñeàu phaûi boû thaân maïng.
Phaät laø Ñaáng Voâ Thöôïng,
Theá gian khoâng ai baèng;
Nhö Lai ñaïi thaùnh huøng,
Coù thaàn löïc voâ uùy,
Ñaùng leõ ôû ñôøi laâu,
Nhöng nay dieät ñoä roài!

Trôøi Thích Ñeà-hoaøn Nhaân ñoïc baøi keä:

AÁm haønh ñeàu voâ thöôøng
Chæ laø phaùp sinh dieät.
Coù sanh ñeàu coù cheát,
Phaät tòch dieät laø vui.

Tyø-sa-moân Thieân vöông ñoïc baøi keä:

Ñaïi toøng laâm caây phuùc,
Sa-la phöôùc voâ thöôïng.
Ñaáng ÖÙng Cuùng Phöôùc Ñieàn,
Dieät ñoä giöõa röøng caây.

Tyø-kheo A-na-luaät ñoïc baøi keä:

Phaät an truù voâ vi,
Khoâng caàn thôûù ra vaøo.
Voán töø Tòch dieät ñeán,
Sao Thieâng laën nôi ñaây.

Tyø-kheo Phaïm-ma-na ñoïc baøi keä:

Khoâng sanh taâm giaûi maïn
Töï öôùc, tu thöôïng tueä.
Khoâng nhieãm, khoâng bò nhieãm,
Ñaáng Chí Toân lìa aùi.

Tyø-kheo A-nan ñoïc baøi keä:

Trôøi ngöôøi loøng kinh sôï,

1. Hoân manh loaïi , coù leõ töông ñöông Paøli: bhuøta.

Toaøn thaân loâng döïng leân.
Vieäc giaùo hoùa thaønh töïu,

Theá Toân vaøo Nieát-baøn.
Thaàn Kim-tyø-la daâng lôøi taùn Phaät:
Theá gian maát che chôû,
Chuùng sanh troïn muø loøa
Khoâng coøn thaáy Chaùnh Giaùc,
Ñaáng Sö Töû giöõa ngöôøi.
Maät Tích löïc só ñoïc baøi keä:
Caùc Thieân, Nhaân, Ma, Phaïm,
Ñôøi nay vaø ñôøi sau,
Khoâng coøn thaáy ñöôïc Phaät,
Baäc Sö Töû giöõa ngöôøi.
Phaät maãu Ma-da ñoïc baøi keä:
Phaät sanh vöôøn Laâm-tyø;
Ñaïo Ngaøi löu boá roäng.
Trôû laïi choã baûn sinh,
Ngaøi xaû thaân voâ thöôøng.
Thaàn Song thoï ñoïc baøi keä:
Bao giôø toâi laïi laáy
Hoa saùi muøa cuùng daâng
Ñaáng troïn ñuû möôøi löïc,
Nhö Lai vaøo Nieát-baøn.
Thaàn röøng caây Sa-la ñoïc baøi keä:
Choã naøy vui thöôïng dieäu,
Phaät sanh tröôûng taïi ñaây.
ÔÛ ñaây chuyeån xe Phaùp,
Laïi ôû ñaây Nieát-baøn.
Töù thieân vöông ñoïc baøi keä:
Nhö Lai voâ thöôïng trí,
Thöôøng dieãn leõ voâ thöôøng.
Côûi troùi chuùng sanh khoå,
Nay troïn vaøo Nieát-baøn.
Ñao-lôïi Thieân vöông ñoïc baøi keä:
125 KINH DU HÀNH – TRƯỜNG A HÀM I
Traûi öùc ngaøn vaïn kieáp,
Mong thaønh ñaïo Voâ thöôïng.
Côûi troùi chuùng sanh khoå,
Nay troïn vaøo Nieát-baøn.
Dieäm Thieân vöông ñoïc baøi keä:
Ñaây maûnh y toái haäu

Duøng quaán thaân Nhö Lai.
Nay Phaät dieät ñoä roài,
Y naøy ñeå cuùng ai.
Ñaâu-suaát-ñaø Thieân vöông ñoïc baøi keä:
Ñaây laø thaân cuoái cuøng,
AÁm giôùi dieät ôû ñaây.
Khoâng taâm töôûng lo möøng,
Khoâng tai hoaïn giaø cheát.
Hoùa töï taïi Thieân vöông ñoïc baøi keä:
Ñuùng vaøo giöõa ñeâm nay,
Phaät naèm nghieâng beân höõu.
ÔÛ taïi röøng Sa-la,
Thích Sö Töû dieät ñoä.
Tha hoùa töï taïi Thieân vöông ñoïc baøi keä:
Theá gian maõi toái taêm,
Traêng sao ñeàu rôi ruïng,
Maây voâ thöôøng che kín,
Maët trôøi Ñaïi trí môø.
Caùc Tyø-kheo ñoïc baøi keä:
Thaân naøy nhö beøo boït,
Mong manh coù gì vui.
Phaät ñöôïc Kim cang thaân,
Coøn bò voâ thöôøng hoaïi.
Theå Kim cang chö Phaät,
Cuõng ñeàu qui voâ thöôøng;
Tieâu tan nhö baêng tuyeát,
Huoáng nhöõng ngöôøi theá gian.
Sau khi Phaät dieät ñoä, caùc Tyø-kheo buoàn ñau, vaät vaõ, gieo mình xuoáng ñaát, laên loän keâu than khoâng töï keàm cheá noåi, nöùc nôû maø noùi raèng:
“Nhö Lai dieät ñoä sao choùng thay! Theá Toân dieät ñoä sao sôùm thay! Ñaïi phaùp sao chìm laën sôùm thay! Quaàn sanh maõi suy suïp; con maét cuûa theá gian ñaõ taét.” Nhö thaân caây lôùn, troác reã, gaõy caønh. Laïi nhö con raén bò ñöùt khuùc, boø tröôøn, uoán löôïn, khoâng bieát tröôøn ñi loái naøo. Caùc Tyø-kheo cuõng vaäy, buoàn ñau, vaät vaõ, gieo mình xuoáng ñaát, laên loän keâu than khoâng töï keàm cheá noåi, nöùc nôû maø noùi raèng: ‘Nhö Lai dieät ñoä sao choùng thay! Theá Toân dieät ñoä sao sôùm thay! Ñaïi phaùp sao chìm laën sôùm thay! Quaàn sanh maõi suy suïp; con maét cuûa theá gian ñaõ taét.’ Baáy giôø, Tröôûng laõo A-na-luaät khuyeân: “Thoâi caùc Tyø-kheo, caùc ngaøi chôù buoàn khoùc, keûo coù haøng chö Thieân nhìn xuoáng ngoù thaáy hoï cheâ traùch.” Caùc Tyø-kheo hoûi A-na-luaät: “Treân aáy coù bao nhieâu Thieân thaàn?” A-na-luaät noùi: “Ñaày kín hö khoâng. Keå sao heát. Thaûy

ñeàu ôû trong hö khoâng, boài hoài, böùt röùt, böôùc ñi khaäp khieãng, gaït nöôùc maét maø than raèng: ‘Nhö Lai dieät ñoä sao choùng thay! Theá Toân dieät ñoä sao sôùm thay! Ñaïi phaùp sao chìm laën sôùm thay! Quaàn sanh maõi suy suïp; con maét cuûa theá gian ñaõ taét.’ Nhö thaân caây lôùn, troác reã, gaõy caønh. Laïi nhö con raén bò ñöùt khuùc, boø tröôøn, uoán löôïn, khoâng bieát tröôøn ñi loái naøo. Caùc chö Thieân cuõng vaäy, thaûy ñeàu ôû trong hö khoâng, boài hoài, böùt röùt, böôùc ñi khaäp khieãng, gaït nöôùc maét maø than raèng: ‘Nhö Lai dieät ñoä sao choùng thay! Theá Toân dieät ñoä sao sôùm thay! Ñaïi phaùp sao chìm laën sôùm thay! Quaàn sanh maõi suy suïp; con maét cuûa theá gian ñaõ taét.’ Caùc Tyø-kheo suoát ñeâm ñeán saùng cuøng nhau giaûng luaän phaùp ngöõ. Tröôûng laõo A-na-luaät baûo A-nan ñi vaøo thaønh baùo tin cho daân chuùng doøng Maït-la bieát Phaät ñaõ dieät ñoä, nhö hoï coù muoán cuùng döôøng theá naøo thì mau ñeán kòp thôøi. A-nan vaâng lôøi, ñöùng daäy, leã chaân Phaät, roài daét theo moät Tyø-kheo, vöøa khoùc vöøa ñi vaøo thaønh. Töø xa A-nan troâng thaáy naêm traêm ngöôøi Maït-la do coù chuùt duyeân söï ñang nhoùm taïi moät choã. Troâng thaáy A-nan, hoï ñeàu ñöùng daäy nghinh tieáp, ñaûnh leã vaø hoûi: “Toân giaû coù vieäc gì ñeán ñaây sôùm vaäy?” A-nan ñaùp:

127 KINH DU HÀNH – TRƯỜNG A HÀM I “Vì lôïi ích caùc ngaøi, neân môùi saùng sôùm toâi ñaõ ñeán ñaây. Caùc ngaøi neân bieát, Nhö Lai ñeâm qua ñaõ dieät ñoä roài. Caùc ngaøi muoán cuùng döôøng theá naøo thì neân ñeán kòp thôøi.” Chuùng Maït-la vöøa nghe tin, ai naáy bi caûm buoàn rôi leä than keå: “Phaät vaøo Nieát-baøn sao voäi quaù! Con maét cuûa theá gian dieät maát sao mau quaù!” A-nan khuyeân: “Thoâi thoâi caùc ngaøi! Chôù coù buoàn khoùc! Muoán cho phaùp höõu vi khoâng bò bieán hoaïi, khoâng theå naøo ñöôïïc. Ñöùc Nhö Lai ñaõ daïy heã coù sanh töùc coù cheát, coù hoäi hôïp töùc coù chia ly, heát thaûy aân aùi ñeàu voâ thöôøng caû.” Chuùng Maït-la môùi baøn nhau raèng: “Chuùng ta haõy trôû veà nhaø mang höông hoa, kyõ nhaïc, ñi mau ñeán röøng caây Song thoï ñeå cuùng döôøng kim thaân suoát moät ngaøy, roài thænh kim thaân Phaät ñaët leân moät caùi giöôøng, khieán thanh nieân Maït-la naâng boán goùc giöôøng khieâng ñi; coù traøng phan, loïng taøn, ñoát höông, raûi hoa, troãi nhaïc, cuùng döôøng. Ñöa vaøo thaønh cöûa Ñoâng khaép caùc neûo cho daân chuùng cuùng döôøng, roài ñöa ra cöûa thaønh Taây, ñeán moät ñoài cao roäng maø traø-tyø2.” Baøn xong, ai veà nhaø naáy, saém söûa caùc thöù höông hoa, kyõ nhaïc, roài ñi ñeán röøng Song thoï, cuùng döôøng xaù-lôïi. Suoát moät ngaøy roài, hoï ñaët xaù- lôïi Phaät leân treân moät caùi giöôøng. Chuùng Maït-la cuøng ñeán khieâng. Nhöng dôû khoâng leân. Tröôûng laõo A-na-luaät môùi baûo: “Naøy caùc ngaøi chôù nhoïc coâng khieâng! Hieän nay coù caùc chö Thieân muoán ñeán khieâng giöôøng.” Caùc ngöôøi Maït-la hoûi: “YÙ chö Thieân theá naøo maø laïi muoán khieâng giöôøng?” A-na-luaät ñaùp: “Caùc ngöôøi muoán mang höông hoa, kyõ nhaïc cuùng döôøng kim thaân suoát moät ngaøy, roài thænh kim thaân Phaät ñaët leân moät caùi giöôøng, khieán thanh nieân Maït-la naâng boán goùc giöôøng khieâng ñi; coù traøng phan, loïng taøn, ñoát höông, raûi hoa, troãi nhaïc cuùng döôøng. Ñöa vaøo thaønh cöûa Ñoâng

2. Xaø-duy , hay traø-tyø : hoûa taùng; Paøli: jhaøpetì.

khaép caùc neûo cho daân chuùng cuùng döôøng, roài ñöa ra thaønh cöûa Taây, ñeán moät ñoài cao roäng maø traø-tyø. Theo yù chö Thieân thì muoán löu kim thaân laïi trong baûy ngaøy ñeå kính leã cuùng döôøng baèng caùc thöù hoa höông, kyõ nhaïc, sau môùi thænh leân giöôøng, cho caùc thanh nieân Maït-la naâng boán goùc röôùc vaøo thaønh cöûa Ñoâng, ñi khaép caùc neûo ñeå cho daân chuùng cuùng döôøng, roài ñöa ra thaønh cöûa Baéc, qua soâng Hi-lieân-thieàn3 ñeán chuøa Thieân quan4 maø traø-tyø. YÙ chö Thieân laø nhö vaäy neân khieán cho giöôøng baát ñoäng.” Caùc Maït-la noùi: “Hay laém! Xin tuøy yù chö Thieân!” Chuùng Maït-la baûo nhau: “Chuùng ta haõy vaøo thaønh tröôùc, ñi ñeán caùc ngoõ ñöôøng, doïn baèng phaúng caùc con ñöôøng, queùt töôùc, ñoát höông, roài trôû laïi ñaây ñeå cuùng döôøng kim thaân trong baûy ngaøy.” Roài caùc Maït-la cuøng vaøo thaønh, ñi ñeán caùc ngoõ ñöôøng, doïn baèng phaúng caùc con ñöôøng, queùt töôùc, ñoát höông, xong roài ra khoûi thaønh, trôû laïi röøng Song thoï, duøng höông hoa, kyõ nhaïc ñeå cuùng döôøng kim thaân. Sau baûy ngaøy, vaøo luùc trôøi chieàu, hoï thænh kim thaân Phaät ñaët leân moät caùi giöôøng, khieán caùc thanh nieân Maït-la naâng boán goùc khieâng ñi thong thaû giöõa ñaùm ñoâng ngöôøi hoä toáng, coù traøng phan, höông hoa, aâm nhaïc cuùng döôøng. Töø khoâng trung caùc vò trôøi Ñao-lôïi duøng hoa Vaên-ñaø-la, hoa Öu- ñaøm-baùt-la, hoa Ba-ñaàu-ma, hoa Caâu-vaät-ñaàu, hoa Phaân-ñaø-lî vaø boät höông Chieân-ñaøn nhaø trôøi raûi treân kim thaân vaø traøn ngaäp caùc ngaû ñöôøng, chö Thieân taáu nhaïc, quyû thaàn ca ngaâm. Khi aáy caùc ngöôøi Maït-la noùi vôùi nhau: “Haõy gaùc qua nhaïc loaøi ngöôøi. Xin taáu nhaïc trôøi ñeå cuùng döôøng xaù-lôïi.” Roài caùc ngöôøi Maït-la khieâng giöôøng tieán tôùi daàn, vaøo cöûa thaønh phía Ñoâng, ñeán moãi ngaû ñöôøng thì döøng laïi ñeå cho daân chuùng ñoát höông, taùn hoa, troãi nhaïc cuùng döôøng. Luùc aáy coù naøng Loä-di doøng Maït- la voán doác loøng tin Phaät, caàm moät ñoùa hoa vaøng lôùn nhö baùnh xe cuùng döôøng kim thaân vaø moät baø laõo caát tieáng taùn thaùn raèng: “Caùc Maït-la naøy may ñöôïc phuùc lôïi lôùn. Nhö Lai cuoái cuøng dieät ñoä taïi ñaây. Khaép nöôùc

3. Hi-lieân thieàn , hay Hi-lieân, dòch Kim haø ; Paøli: Hiraóóavatì. 4. Thieân quan töï , hoaëc Thieân quan mieáu; Paøli: Makuæa-(bandhana)-cetiya, ñeàn thôø phía Ñoâng ngoaøi thò traán Kusinagara.

129 KINH DU HÀNH – TRƯỜNG A HÀM I nhaân daân hôùn hôû cuùng döôøng”. Hoï cuùng döôøng xong, ñöa kim thaân ra thaønh cöûa Baéc, qua soâng Hi- lieân-thieàn ñeán chuøa Thieân quan, ñaët giöôøng xuoáng ñaát roài thöa vôùi A- nan: “Chuùng toâi baây giôø neân cuùng döôøng caùch naøo nöõa?” A-nan baûo: “Toâi tröïc tieáp nghe töø Phaät, laõnh thoï lôøi Phaät daïy raèng: muoán taån taùng xaù-lôïi haõy laøm nhö phaùp taån taùng Chuyeån luaân thaùnh vöông.” Hoûi: “Pheùp taån taùng Chuyeån luaân thaùnh vöông laø theá naøo?” Ñaùp: “Veà pheùp taån taùng Chuyeån luaân thaùnh vöông, tröôùc heát laáy nöôùc thôm taém röûa thaân theå, roài laáy vaûi boâng môùi quaán thaân theå, roài laáy naêm traêm taám vaûi laàn löôït quaán vaøo, ñaët thaân vaøo kim quan. Sau khi ñaõ taåm daàu meø, laïi ñaët kim quan trong moät caùi quaùch thöù hai lôùn baèng saét, beân ngoaøi laø lôùp quaùch baèng goã höông Chieân-ñaøn. Chaát caùc thöù vaûi daøy, höông thôm leân treân maø traø-tyø. Traø-tyø

xong löôïm laáy xaù- lôïi, döïng thaùp treo phan thôø taïi ngaõ tö ñöôøng ñeå daân chuùng ñi ngang troâng thaáy thaùp cuûa phaùp vöông maø töôûng nhôù laïi chaùnh hoùa cuûa vua ñaõ laøm lôïi ích cho nhieàu ngöôøi. A-nan, ngöôi muoán taån taùng Ta, tröôùc heát laáy nöôùc thôm taém röûa thaân theå, roài laáy vaûi boâng môùi quaán thaân theå, roài laáy naêm traêm taám vaûi laàn löôït quaán vaøo, ñaët thaân vaøo kim quan. Sau khi ñaõ taåm daàu meø, laïi ñaët kim quan trong moät caùi quaùch thöù hai lôùn baèng saét, beân ngoaøi laø lôùp quaùch baèng goã höông Chieân-ñaøn. Chaát caùc thöù vaûi daøy, höông thôm leân treân maø traø-tyø. Traø-tyø xong löôïm laáy xaù-lôïi, döïng thaùp treo phan thôø taïi ngaõ tö ñöôøng ñeå daân chuùng ñi ngang troâng thaáy thaùp cuûa Phaät maø töôûng nhôù laïi ñaïo hoùa cuûa Phaùp vöông Nhö Lai, soáng thì ñöôïc phöôùc lôïi, cheát thì sanh thieân. Tröø ngöôøi ñaõ ñaéc ñaïo". Chuùng Maït-la baûo nhau: "Chuùng ta veà thaønh saéêm söûa caùc ñoà taån taùng, caùc thöù höông hoa, boâng goøn, quan quaùch, daàu thôm vaø vaûi luïa traéng." Nhöõng ngöôøi Maït-la vaøo thaønh saém söûa caùc thöù xong, trôû laïi chuøa Thieân quan, duøng nöôùc höông taém röûa thaân Phaät, roài laáy vaûi boâng môùi boïc quanh, tieáp quaán naêm traêm lôùp vaûi traéng, roài ñaët vaøo trong kim quan ñaõ taåm daàu thôm, laïi ñaët kim quan vaøo moät caùi quaùch lôùn baèng saét, roài moät caùi quaùch goã Chieân-ñaøn boïc ngoaøi. Xong, laáy cuûi thôm chaát ñaày leân treân.

Tieáp ñoù, vò ñaïi thaàn doøng Maït-la teân Loä-di, caàm caây ñuoác lôùn chaâm löûa vaøo giaøn hoûa, song löûa khoâng chaùy. Caùc ngöôøi Maït-la tröôûng laõo cuõng caàm löûa chaâm theo, song löûa vaãn khoâng chaùy. Tröôûng laõo A- na-luaät baûo chuùng Maït-la: "Thoâi caùc Ngaøi, chaúng phaûi söùc caùc ngaøi ñoát ñöôïc ñaâu. Löûa khoâng chaùy laø vì yù chö Thieân vaäy." Chuùng Maït-la hoûi: "Taïi sao chö Thieân laïi khieán cho löûa khoâng chaùy?" A-na-luaät ñaùp: "Chö Thieân nhaân thaáy Ñaïi Ca-dieáp ñang daãn naêm traêm ñeä töû töø nöôùc Ba-baøø ñi veà cho kòp ñöôïc thaáy Phaät khi chöa traø-tyø. Hieän Toân giaû ñang ôû nöûa ñöôøng. Chö Thieân bieát yù neân laøm cho löûa khoâng chaùy." Chuùng Maït-la noùi: "Xin ñeå toaïi yù aáy". Luùc baáy giôø, Ñaïi Ca-dieáp daét naêm traêm ñeä töû, töø nöôùc Ba-baøø ñi veà vöøa ngang giöõa ñöôøng, thì gaëp moät ngöôøi Ni-kieàn Töû trong tay caàm moät ñoùa hoa Vaên-ñaø-la. Ñaïi Ca-dieáp ñeán gaàn hoûi: "Naøy baïn! Baïn töø ñaâu ñeán?" Ni-kieàn Töû ñaùp: "Toâi töø thaønh Caâu-thi ñeán". Ca-dieáp laïi hoûi: "Baïn coù bieát thaày ta khoâng?" "Coù bieát". Laïi hoûi: "Thaày ta hieän nay theá naøo?" Ñaùp: "Ñaõ dieät ñoä caùch ñaây baûy ngaøy. Toâi töø ñoù ñeán, neân löôïm ñöôïc ñoùa thieân hoa naøy". Ca-dieáp nghe xong loøng raát buoàn baõ. Naêm traêm Tyø-kheo nghe Phaät dieät ñoä, ñeàu buoàn khoùc, quay cuoàng keâu than khoâng töï keàm cheá noåi: "Nhö Lai dieät ñoä laøm sao voäi quaù! Theá Toân dieät ñoä sao voäi quaù! Ñaïi phaùp chìm laëng laøm sao mau quaù! Con maét cuûa theá gian ñaõ dieät, chuùng sanh suy ñoïa laâu daøi! Ví nhö caây lôùn bò troác goác, caønh nhaùnh gaõy ñoå. Laïi nhö raén bò chaët ñuoâi, quay cuoàng laên loùc, khoâng bieát tröôøn ñi ñaâu". Nhöng trong chuùng aáy coù moät Tyø-kheo teân Baït-nan-ñaø doøng hoï Thích, ngaên caùc Tyø-kheo raèng: "Caùc ngöôi chôù lo buoàn. Theá Toân dieät ñoä thì chuùng ta ñöôïc töï do. OÂng giaø5

aáy tröôùc ñaây thöôøng hay baûo chuùng ta neân laøm theá naøy, khoâng neân laøm theá naøy. Nhöng nay veà sau thì tuøy yù chuùng ta laøm.”

5. Nguyeân vaên: bæ giaû, TNM: bæ laõo.

131 KINH DU HÀNH – TRƯỜNG A HÀM I Ca-dieáp nghe roài, loøng caøng buoàn, môùi baûo caùc Tyø-kheo söûa soaïn y baùt ñi mau ñeán Song thoï tröôùc khi chöa traø-tyø, coù theå troâng thaáy Phaät. Caùc Tyø-kheo nghe Ñaïi Ca-dieáp noùi xong ñeàu ñöùng daäy tuøy tuøng Ca-dieáp ñeán thaønh Caâu-thi, qua soâng Hi-lieân-thieàn ñeán chuøa Thieân quan, roài ñeán choã A-nan. Hoûi han xong, ñöùng sang moät beân, noùi vôùi A-nan: “Chuùng toâi muoán ñöôïc thaáy Phaät moät laàn choùt khi chöa traø-tyø, coù theå ñöôïc khoâng?” A-nan ñaùp: “Tuy chöa traø-tyø nhöng khoù maø thaáy ñöôïc, vì thaân Phaät ñaõ ñöôïc taém nöôùc höông, quaán moät lôùp kieáp-ba ngoaøi boïc naêm traêm lôùp vaûi traéng, ñaët trong moät kim quan. Kim quan laïi ñaët trong moät caùi quaùch baèng saét, ngoaøi heát coù boïc moät caùi quaùch baèng goã Chieân-ñaøn, neân khoù thaáy ñöôïc.” Ca-dieáp naên næ xin tôùi ba laàn, A-nan vaãn traû lôøi nhö cuõ, laø khoù maø thaáy Phaät ñöôïc nöõa! Ngaøi Ñaïi Ca-dieáp môùi höôùng maët veà hoûa ñaøn ñeå chieâm baùi, thì ngay khi aáy boãng nhieân töø trong ba lôùp quan quaùch, Phaät ñöa hai baøn chaân ra ngoaøi. Chaân coù maøu saéc khaùc laï. Ca-dieáp thaáy vaäy, ngaïc nhieân hoûi A-nan: “Thaân Phaät kim saéc, sao chaân ngaøi laïi coù saéc khaùc?” A-nan ñaùp: “Tröôùc ñaây coù moät baø giaø, tieác thöông Ñöùc Nhö Lai, tieán tôùi laáy tay voã vaøo chaân Phaät, ñeå rôi nöôùc maét treân chaân Ngaøi cho neân coù maøu saéc khaùc nhö theá”. Nghe xong, Ca-dieáp laïi khoâng vui, lieàn höôùng tôùi hoûa ñaøn ñaûnh leã kim thaân Phaät. Boán boä chuùng vaø chö Thieân treân khoâng trung cuõng ñoàng thôøi taùc leã. Chaân Phaät boãng khoâng hieän nöõa. Ngaøi Ñaïi Ca-dieáp vöøa ñi quanh hoûa ñaøn ba voøng vöøa taùn döông raèng:
Con nay cuùi ñaàu leã Ñöùc Ñaïo Sö Voâ Thöôïng, Thaùnh trí khoâng nghó löôøng, Thaùnh trí cao toät baäc. Ñöùc Sa-moân toái cao, Tuyeät ñoái khoâng tyø ueá, Thanh tònh khoâng nhieãm aùi, Toân quyù giöõa nhaân thieân. Con nay cuùi ñaàu leã

Ñaáng Ñaïi Huøng baäc nhaát,
Khoå haïnh chaúng ai baèng,
Lìa boû ñeå ñoä sanh.
Kính leã Ñaáng Theá Toân
Khoâng nhieãm oâ traàn caáu;
Tham, saân, si döùt saïch;
Vui trong haïnh khoâng tòch.
Kính leã Ñaáng Theá Toân,
Khoâng hai, khoâng theå saùnh.
Kheùo giaûi thoaùt theá gian,
Chí Toân giöõa trôøi ngöôøi.
Kính leã An OÅn Trí,
Ngoä Töù ñeá, tòch tònh,

Voâ thöôïng giöõa Sa-moân,
Khieán boû taø veà chaùnh.
Kính leã ñaïo traïm nhieân,
Theá Toân nôi tòch dieät.
Khoâng nhieät naõo tì ueá,
Thaân taâm thöôøng vaéng laëng.
Kính leã Ñaáng Voâ Nhieãm
Baäc töø heát traàn caáu,
Tueä nhaõn khoâng haïn löôïng,
Cam loä tieáng oai vang.
Kính leã Ñaáng Voâ Ñaúng,
Hy höõu khoù nghó nghì,
Tieáng noùi nhö sö töû,
ÔÛ röøng khoâng khieáp sôï.
Haøng ma, vöôït boán taùnh;
Cho neân con kính leã.

Ñaïi Ca-dieáp oai ñöùc lôùn lao vaø ñuû boán bieän taøi, vöøa ñoïc xong baøi keä treân, thì hoûa ñaøn khoâng ñoát maø töï nhieân böøng chaùy. Chuùng Maït-la baûo nhau:

“Ngoïn löûa chaùy maïnh quaù khoù ngaên, e chaùy tieâu heát xaù-lôïi! Haõy tìm ñaâu laáy nöôùc daäp taét.”

Luùc ñoù coù vò thaàn caây Song thoï ñang ñöùng beân giaøn hoûa, voán doác loøng tin Phaät, duøng thaàn löïc laøm taét ngoïn löûa. Chuùng Maït-la laïi baûo nhau: “Möôøi hai do-tuaàn chung quanh thaønh Caâu-thi naøy coù bao nhieâu

hoa thôm haùi heát, ñem veà daâng cuùng xaù-lôïi”. Roài hoï ñi ra hai beân thaønh tìm caùc thöù hoa thôm ñem veà cuùng döôøng xaù-lôïi. Luùc ñoù daân Maït-la nöôùc Ba-baø nghe Phaät dieät ñoä taïi Song thoï, töï nghó: “Ta neân ñeán ñoù caàu laáy phaàn xaù-lôïi veà döïng thaùp cuùng döôøng taïi trong nöôùc”. Caùc ngöôøi Maït-la nöôùc Ba-baøø lieàn hai leänh ñem boán thöù binh laø töôïng binh, maõ binh, xa binh, boä binh, ñi ñeán thaønh Caâu-thi vaø cöû söù giaû noùi: “Chuùng toâi nghe Ñöùc Phaät ñaõ dieät ñoä taïi ñaây. Phaät cuõng laø thaày chuùng toâi. Vì loøng kính moä Ngaøi, chuùng toâi ñeán xin phaàn xaù-lôïi veà nöôùc döïng thaùp cuùng döôøng.” Vua Caâu-thi ñaùp: “Thaät vaäy, ñuùng nhö ngaøi noùi. Nhöng vì Ñöùc Theá Toân ñaõ giaùng laâm vaø dieät ñoä taïi ñaây. Nhaân daân trong nöôùc toâi töï lo cuùng döôøng. Phieàn caùc ngaøi töø xa ñeán caàu xaù-lôïi. Nhöng ñieàu ñoù haún laø khoâng ñöôïc!” Ñoàng thôøi daân Baït-ly nöôùc Giaù-la-phaû6, daân Caâu-lî nöôùc La-ma- giaø7, daân chuùng doøng Baø-la-moân nöôùc Tyø-löu-ñeà8, daân chuùng doøng hoï Thích nöôùc Ca-duy-la-veä, daân chuùng doøng Leä-xa nöôùc Tyø-xaù-ly vaø vua A-xaø-theáá nöôùc Ma-kieät, nghe Ñöùc Nhö Lai dieät ñoä taïi caây Song thoïi ôû thaønh Caâu-thi, ñeàu töï nghó: “Ta nay neân ñeán ñoù chia phaàn xaù- lôïi”. A-xaø-theá vaø caùc vua kia môùi haï leänh trong nöôùc

ñem boán thöù binh maõ tieán qua soâng Haèng. Vua A-xaø-theá sai Baø-la-moân Höông Taùnh9: “Ngöôi nhaân danh ta vaøo thaønh Caâu-thi hoûi thaêm vua Maït-la, ñôøi soáng thöôøng nhaät coù thoaûi maùi chaêng, lui tôùi coù khoûe maïnh chaêng vaø noùi ta vôùi quyù quoác xöa nay voán toân kính nhau, laùng gieàng hoøa nghóa, chöa coù xaûy ra ñieàu chi tranh tuïng. Nay ta nghe Nhö Lai dieät ñoä taïi quyù quoác. Ñoái vôùi Ñöùc Theá Toân, loøng ta thaät heát söùc toân kính, neân chaúng quaûn xa xoâi, ñeán thænh phaàn di coát, ñem veà nöôùc döïng thaùp cuùng döôøng. Neáu nhaän lôøi, ta seõ chia bôùt taøi baûo trong nöôùc ta cho.”

6.

Giaù-la-phaû ; Paøli: Allakappa. Baït-ly ; Paøli: Buli.

7.

La-ma-gia , hay La-ma (Paøli: Raøm agaøma), aáp cuûa boä toäc Caâu-lî ,

(Paø li: Koliya).

8.

Tyø-löu-ñeà ; Paøli: Veæhadìpa.

9.

Höông Taùnh , hay phieân aâm laø Ñoà-loâ-na ; Paøli: Doòa.

Baø-la-moân Höông Taùnh vaâng leänh, ñeán thaønh Caâu-thi noùi vôùi caùc ngöôøi Maït-la: “Ñaïi vöông nöôùc Ma-kieät coù lôøi thaêm hoûi voâ vaøn. Caùc ngaøi ñi ñöùng coù nheï nhaøng khoâng? Böôùc ñi coù khoeû maïnh khoâng? Vaø nhaén raèng, ‘Ta vôùi quyù quoác xöa nay voán toân kính nhau, laùng gieàng hoøa nghóa, chöa coù xaûy ra ñieàu chi tranh tuïng. Nay ta nghe Nhö Lai dieät ñoä taïi quyù quoác. Ñoái vôùi Ñöùc Theá Toân, loøng ta thaät heát söùc toân kính, neân chaúng quaûn xa xoâi, ñeán thænh phaàn di coát, ñem veà nöôùc döïng thaùp cuùng döôøng. Neáu nhaän lôøi, ta seõ chia bôùt taøi baûo trong nöôùc ta cho’.” Caùc ngöôøi Maït-la traû lôøi: “Quaû nhö vaäy! Quaû nhö lôøi oâng noùi. Nhöng vì Ñöùc Theá Toân ñaõ giaùng laâm vaø dieät ñoä taïi ñaây, thì nhaân daân trong nöôùc toâi töï lo cuùng döôøng. Phieàn caùc ngaøi töø xa ñeán caàu xin xaù-lôïi. Nhöng ñieàu ñoù haún khoâng theå ñöôïc.” Caùc quoác vöông lieàn trieäu taäp quaàn thaàn laäp nghò, tuïng caùo raèng: Chuùng ta hoøa nghò, Xa ñeán cuùi ñaàu, Khieâm toán yeâu caàu. Nhö khoâng chaáp nhaän; Töù binh ñaõ saün. Khoâng tieác thaân maïng. Duøng nghóa khoâng ñöôïc; Taát phaûi duøng löïc. Vua Caâu-thi cuõng trieäu taäp quaàn thaàn laäp nghò traû lôøi: Caùc ngöôøi xa nhoïc, Khuaát nhuïc caàu xin Nhö Lai di theå; Nhöng khoâng cho ñöôïc. Kia muoán duøng binh, Ta ñaây cuõng saün. Choáng traû ñeán cuøng, Chöa töøng bieát sôï. Baáy giôø, Baø-la-moân Höông Taùnh ñöùng ra hieåu duï moïi ngöôøi: “Chö Hieàn laõnh thuï giaùo huaán cuûa Phaät ñaõ laâu, mieâïng tuïng phaùp ngoân, taâm khoaùc nhaân hoùa, thöôøng mong cho chuùng sanh thaûy ñöôïc an laønh, nay haù leõ vì giaønh xaù-lôïi cuûa Phaät maø trôû neân taøn haïi nhau sao?

135 KINH DU HÀNH – TRƯỜNG A HÀM I Di theå Nhö Lai neáu muoán coù lôïi ích roäng raõi, thì xaù-lôïi hieän taïi neân chia ra nhieàu phaàn.” Chuùng ñeàu khen phaûi. Hoï laïi baøn nghò neân nhôø ai ñuû söùc chia giuùp. Moïi ngöôøi ñeàu noùi

Baø-la-moân Höông Taùnh laø ngöôøi nhaân trí quaân bình, coù theå chia ñöôïc. Caùc quoác vöông beøn sai Höông Taùnh: “Ngöôi haõy vì chuùng ta maø chia xaù-lôïi laøm taùm phaàn baèng nhau.” Ñöôïc leänh cuûa caùc quoác vöông, Höông Taùnh ñeán ngay choã xaù-lôïi, cuùi ñaàu ñaûnh leã, xong töø töø tröôùc heát nhaët laáy raêng treân cuûa Phaät ñeå rieâng moät nôi. Roài baûo söù giaû mang caùi raêng treân cuûa Phaät ñeán choã vua A-xaø-theá raèng: “Ngöôi nhaân danh ta taâu leân vua raèng: ‘Ñaïi vöông, ñôøi soáng thöôøng nhaät coù thoaûi maùi chaêng? Böôùc ñi coù khoûe khoâng? Xaù-lôïi chöa ñeán chaéc Ñaïi vöông troâng laém? Nay toâi giao söù giaû raêng treân cuûa Nhö Lai ñeå kòp cuùng döôøng cho thoûa loøng Ñaïi vöông troâng ngoùng. Saùng mai, luùc sao mai moïc, xaù-lôïi chia xong, toâi seõ ñích thaân daâng ñeán’.” Khi aáy, söù giaû vaâng lôøi, ñi ñeán choã vua A-xaø-theáá, taâu raèng: “Baø-la-moân Höông Taùnh kính lôøi thaêm hoûi voâ vaøn: ‘Ñaïi vöông, ñôøi soáng thöôøøng nhaät coù thoaûi maùi khoâng? Böôùc ñi coù khoûe khoâng. Xaù-lôïi chöa ñeán chaéc Ñaïi vöông troâng laém? Nay toâi giao söù giaû raêng treân cuûa Nhö Lai ñeå kòp cuùng döôøng cho thoûa loøng Ñaïi vöông troâng ngoùng. Saùng mai, luùc sao mai moïc, xaù-lôïi chia xong, toâi seõ ñích thaân daâng ñeán’.” Tieáp ñoù Höông Taùnh laáy moät bình dung löôïng chöøng moät thaïch, roài chia ñeàu xaù-lôïi ra laøm taùm phaàn, xong, oâng noùi vôùi moïi ngöôøi: “Caùc ngaøi baøn baïc cho toâi xin caùi bình ñoù ñeå döïng thaùp thôø taïi nhaø rieâng.” Moïi ngöôøi ñeàu noùi: “Trí tueä thay. Nhö theá laø thích hôïp.” Vaø hoï ñoàng yù cho. Luùc ñoù, coù ngöôøi thoân Taát-baùt10 cuõng ñeán xin phaàn tro coøn laïi ñeå döïng thaùp cuùng döôøng. Moïi ngöôøi cuõng baèng loøng. Sau khi ngöôøi nöôùc Caâu-thi ñöôïc xaù-lôïi lieàn döïng thaùp cuùng döôøng. Caùc nöôùc Ba-baø, Giaù-la, La-ma-giaø, Tyø-löu-ñeà, Ca-duy-la-veä,

10. Taát-baùt, hay Taá t-baù t-la ; Paøli: Pipphala, Skt.: Pippala (nguyeân teân moät loaïi caây).

Tyø-xaù-ly, Ma-kieät sau khi ñöôïc xaù-lôïi ñeàu ñem veà nöôùc döïng thaùp cuùng döôøng. Baø-la-moân Höông Taùnh ñem caùi bình duøng chia xaù-lôïi veà nhaø döïng thaùp cuùng döôøng. Daân chuùng thoân Taát-baùt ñem phaàn tro coøn laïi veà döïng thaùp cuùng döôøng. Nhö vaäy, xaù-lôïi Phaät ñöôïc chia thôø ôû taùm thaùp, thaùp thöù chín laø caùi bình, thaùp thöù möôøi laø thaùp tro vaø thaùp thöù möôøi moät laø thaùp toùc, thôø toùc Phaät khi coøn taïi theá. Phaät sanh giôø naøo? Thaønh ñaïo giôø naøo? Dieät ñoä thôøi naøo? Sanh khi sao Phaát moïc. Xuaát gia khi sao Phaát moïc. Thaønh ñaïo khi sao Phaát moïc. Dieät ñoä khi sao Phaát moïc.11 Löôõng Tuùc Toân sanh theá naøo? Xuaát gia tu khoå theá naøo? Ñaéc Toái thöôïng ñaïo theá naøo? Nhaäp Nieát-baøn thaønh theá naøo? Moàng taùm Nhö Lai sanh. Moàng taùm Phaät xuaát gia. Moàng taùm thaønh Boà-ñeà. Moàng taùm vaøo dieät ñoä. Sao Phaát moïc, Theá Toân sanh. Sao Phaát moïc, Phaät xuaát gia. Sao Phaát moïc, thaønh Chaùnh giaùc. Sao Phaát moïc, nhaäp Nieát-baøn. Moàng taùm sanh Löôõng Tuùc Toân. Moàng taùm vaøo röøng tu khoå. Moàng taùm thaønh Toái thöôïng ñaïo. Moàng taùm vaøo thaønh Nieát-baøn. Thaùng hai Nhö Lai sanh. Thaùng hai Phaät xuaát gia. Thaùng hai thaønh Boà-ñeà. Thaùng hai vaøo dieät ñoä. Thaùng hai sanh Löôõng Tuùc Toân. Thaùng hai vaøo röøng tu khoå. Thaùng hai thaønh ñaïo Toái thöôïng. Thaùng hai

vaøo thaønh Nieát-baøn.

11. Phuï chuù trong nguyeân baûn: ”Ñôn baûn chuù raèng: trong caùc caâu hoûi, ñuùng ra phaûi coù caâu: ‘Xuaát gia giôø naøo?’ Caùc baûn thaûy ñeàu khuyeát”.

137 KINH DU HÀNH – TRƯỜNG A HÀM I

Sa-la hoa nôû roä,
Ñuû maøu aùnh choùi nhau,
Taïi choã baûn sanh aáy,
Nhö Lai nhaäp Nieát-baøn,
Ñöùc Ñaïi Töø Nieát-baøn
Nhieàu ngöôøi xöng taùn leã.
Vöôït qua caùc sôï haõi
Quyeát ñònh nhaäp Nieát-baøn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.